

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 22/08-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť R. S., T., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 To 103/2006 zo 7. novembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. S. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2007 doručená sťažnosť R. S., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. G., v ktorej namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listiny“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 103/2006 zo 7. novembra 2006.

Sťažovateľ uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 T 116/05 zo 6. marca 2006 bol oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona platného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“). Uvedený rozsudok okresného súdu bol uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 45/06 z 27. júna 2006 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu, aby ju znovu prerokoval a rozhodol.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 7 T 116/05 z 21. septembra 2006 (ďalej aj „rozsudok z 21. septembra 2006“) bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona a odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov. Okresný súd zároveň rozhodol o podmiennečnom odložení výkonu jeho trestu na skúšobnú dobu v trvaní dvadsiatich štyroch mesiacov, ktorý bol potvrdený uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 103/2007 zo 7. novembra 2006 (ďalej aj „uznesenie zo 7. novembra 2006“).

Sťažovateľ zastáva názor, že rozsudok okresného súdu z 21. septembra 2006 vychádza z právneho názoru krajského súdu uvedeného v jeho uznesení sp. zn. 3 To 45/2006 z 27. júna 2006, podľa ktorého „keďže sťažovateľ nereagoval na prekážku, ktorú mi poškodený vytvoril, je jeho vina preukázaná, pretože porušil ustanovenia § 4 ods. 2 a § 15 ods. 1 zák. č. 315/1996 Z. z.“.

Uvedený právny záver krajského súdu vyslovený v jeho rozhodnutí je podľa sťažovateľa porušením princípu prezumpcie nevinu zaručeného ústavou, ako aj ustanovení Trestného poriadku, pretože v uvedenom rozhodnutí nie je bližšie odôvodnený.

Prijatím právneho záveru o vine sťažovateľa iba s poukázaním na ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pozemných

komunikáciách“) by podľa neho znamenalo, „že vodič vozidla je vždy vinný, dokazovanie nie je potrebné“.

V predmetnom konaní nebolo podľa sťažovateľa nijako preukázané, že porušil § 4 ods. 2 a § 15 ods. 1 zákona o pozemných komunikáciách.

V sťažnosti sťažovateľ ďalej poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), podľa ktorej nemožno od vodiča motorového vozidla vyžadovať, aby pravidelne predvídal okolnosti, ako je porušenie pravidiel cestnej premávky iným účastníkom (napr. R 26/64, R 12/89 a iné). Ďalej poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu týkajúce sa uplatnenia princípu obmedzenej dôvery, ktorý znamená, že vodič sa môže spoliehať na to, že ostatní účastníci dopravy dodržia dopravné predpisy, pokiaľ z konkrétnej situácie nevyplynie obava, že to tak nebude (napr. sp. zn. R 43/68, R 42/88 a iné); na rozhodnutie, podľa ktorého o zavinenie z nedbanlivosti môže ísť len vtedy, pokiaľ povinnosť a možnosť predvídať porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného trestným zákonom sú dané súčasne (sp. zn. R 6/1988); na rozhodnutie podľa ktorého, ak pretrvávajú pochybnosti aj po vyčerpaní všetkých potrebných a dostupných možností dokazovania o priebehu skutku, uplatní sa pravidlo „in dubio pro reo“ (sp. zn. 6 Tz 10/2001); a napokon na rozhodnutie, podľa ktorého skutočnosť, že poškodený značnou mierou spoluzavinil dopravnú nehodu, môže viesť k záveru, že nie je splnená materiálna podmienka na použitie vyššej trestnej sadzby napriek tomu, že obvinený formálne porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona (sp. zn. R 25/87 a iné).

O priebehu skutkového deja trestného činu sťažovateľ tvrdí, že „kolízii s cyklistom nemohol zabrániť, pretože splyval s vozovkou, nebol osvetlený a nemal funkčné ani zadné sklíčko a bol to on, kto vyvolal vznik kolíznej situácie.

To, že by poškodený takéto odrazové sklíčko mal a že bolo funkčné nebolo preukázané žiadnym dôkazom a i v prípade, že by ho mal, neznamená to, že aj skutočne bolo funkčné a svetlo odrážalo (napr. v dôsledku znečistenia).

Znalec sa vo svojom posudku na strane 11 jasne vyjadril, že sťažovateľ nemal možnosť zabrániť zrážke s neosvetleným cyklistom“.

Uvedená alternatíva priebehu skutkového deja má podľa sťažovateľa oporu vo vykonanom dokazovaní. Krajský súd v uznesení zo 7. novembra 2006 prijal inú alternatívu skutkového deja, avšak v odôvodnení neuviedol, prečo túto považuje za jednoznačne a nepochybné preukázanú vykonaným dokazovaním, a ani ju nešpecifikoval.

Podľa sťažovateľa je pritom celkom zjavné, že cyklista porušil práve tie povinnosti, ktorých dodržanie má priamo zabrániť takým situáciám, aká vznikla aj v tomto prípade [v tejto súvislosti poukázal sťažovateľ na § 56 ods. 1 zákona o pozemných komunikáciách, § 89 ods. 1 písm. b), c), e) až g) vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 116/1997 Z. z. o podmienkach premávky vozidiel na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov platnej do 28. februára 2005].

Sťažovateľ porušenie označených práv vidí v tom, že „súd sa nevysporiadal s obranou sťažovateľa a pri posudzovaní viny pravdepodobne vychádzal z dôkazných prostriedkov nevierohodných (svedok V. N.) a v konečnom dôsledku ničím z pohľadu ich obsahu nepotvrdených, s dôkazmi svedčiacimi v prospech sťažovateľa ako boli sťažovateľom prednesené v jeho obhajobe sa nevysporiadal a ani sa nimi nezaoberal“.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal rozhodnutie, v ktorom vysloví, že:

„Rozhodnutím Krajského súdu v Trnave č. k. 3 To 103/2006 zo dňa 7. 11. 2006 v trestnej veci sťažovateľa, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkov 8 ods. 2 a 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, k porušeniu práva sťažovateľa podľa článku 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v ňom vyjadreného princípu prezumpcie neviny a ústavného práva na obhajobu podľa článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 3 To 103/2006 zo dňa 7. 11. 2006 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o ústavnom súde, ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu zo 7. novembra 2006. K porušeniu uvedených práv malo podľa neho dôjsť tým, že krajský súd svoje rozhodnutie založil na nesprávnych skutkových zisteniach, resp. v predmetnom konaní nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, čím došlo aj k porušeniu zásady in dubio pro reo.

Krajský súd v rámci odôvodnenia svojho uznesenia zo 7. novembra 2006 uviedol:

„...krajský súd dospel k záveru, že obžalovaný ako vodič motorového vozidla porušil ustanovenie § 4 ods. 2 a § 15 ods. 1 Zákona č. 315/1996 Z. z. pretože nereagoval na prekážku, ktorú mu poškodený vytvoril.

Okrem otázky osvetlenia či neosvetlenia bicykla poškodeného, nebol produkovaný žiadny dôkaz, že by sa poškodený pri jazde bicyklom na uvedenej komunikácii správal tak, že by obžalovanému vytvoril náhlu prekážku. Poškodený jazdil s bicyklom riadne po pravej strane vozovky. K otázke predvídavosti zo strany vodiča, ktorú nastolil obhajca obžalovaného v písomných dôvodoch odvolania je potrebné uviesť, že všeobecne možno

konštatovať, že hranice okolností, ktoré vodič môže alebo nemôže predvídať je potrebné určiť z existujúcich objektívnych okolností vyplývajúcich z konkrétnej dopravnej situácie, ktorá je charakterizovaná faktormi ako sú: konkrétne miesto nehody, povaha komunikácie, chovanie ďalších účastníkov cestnej premávky, poveternostné podmienky a pod. Práve s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a miesto dopravnej nehody je nutné konštatovať, že obžalovaný na ceste III. triedy za zníženej viditeľnosti mal počítat s pohybom cyklistov na vozovke jazdiacich v pravom jazdnom pruhu v smere svojej jazdy. Obžalovaný bol povinný jazdiť rýchlou prispôbenou najmä svojim schopnostiam, poveternostným podmienkam a práve aj takým okolnostiam ako je pohyb cyklistov na vozovke III. triedy. Povinnosťou obžalovaného bolo teda jazdiť takou rýchlou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad.

Odvolací súd preto poukazuje v podrobnostiach na jednotlivé časti napadnutého rozsudku a jeho odôvodnenie...“

Okresný súd vo svojom rozsudku sp. zn. 7 T 116/05 z 21. septembra 2006 poukázal na závery znaleckého posudku v predmetnej veci a okrem iného uviedol, že: „Obžalovaný sa v čase zrážky pohyboval na vozidle rýchlou v rozmedzí 50 až 70 km/hod. Inú rýchlú nie je možné pred dopravnou nehodou analyzovať. Uvedená rýchlú zodpovedá rozhľadu vodiča na 50 metrov a v závislosti na reakčnom čase vodiča, preto rýchlú pohybu vozidla nebola technickou príčinou nehody. Technickou príčinou vzniku predmetnej dopravnej nehody bola oneskorená reakcia vodiča vozidla na konkrétnu prekážku tvorenú cyklistom. Skutočnosť, že cyklista použil k jazde za zníženej viditeľnosti neosvetlený bicykel nesplňajúci požiadavky k prevádzke na pozemných komunikáciách, nemá v tom prípade vplyv na posúdenie technickej príčiny dopravnej nehody, nakoľko vo všeobecnosti bolo možné spozorovať konkrétnu horepopísanú prekážku na vzdialenosť väčšiu ako je vzdialenosť rozhľadu vodiča pred vozidlo.

Vychádzajúc z takto vykonaného dokazovania súd potom dospel k záveru, že vina obžalovaného je preukázaná a po právnej stránke jeho konanie kvalifikoval ako trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona, keďže inému spôsobil z nebanlivosti smrť, pretože porušil ust. § 4 ods. 2 písm. c) a § 15 ods. 1 zákona NR SR č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách. V danom prípade je však

potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že je tu aj spoluzavinenie zo strany cyklistu, keďže sa na vozovke pohyboval bez dostatočného osvetlenia.“

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu zo 7. novembra 2006, ako aj s obsahom rozsudku okresného súdu z 21. septembra 2006 dospel ústavný súd k záveru, že oba súdy svoje rozhodnutia náležite odôvodnili.

Z argumentácie sťažovateľa je zrejmé, že podľa neho si vo veci konajúce súdy vytvorili nesprávny skutkový záver ohľadom osvetlenia bicykla poškodeného cyklistu, ktorý v konaní nebol jednoznačne preukázaný, a na tomto závere založili svoje rozhodnutia, čím vo vzťahu k nemu porušili zásadu in dubio pro reo. Uvedené rozhodnutia krajského súdu aj okresného súdu však svedčia o tom, že predmetný skutkový záver ohľadom osvetlenia bicykla nebol pre súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci natoľko právne relevantný, aby na ňom svoje rozhodnutie založili.

Krajský súd vo svojom uznesení zo 7. novembra 2006 uviedol, ktoré skutočnosti považoval na základe vykonaného dokazovania za jednoznačne nepreukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, a uviedol aj ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil. Krajský súd taktiež poukázal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu z 21. septembra 2006, s ktorým sa vo svojom rozhodnutí plne stotožnil.

Postup krajského súdu pri odôvodňovaní uvedeného rozhodnutia vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchyľili od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne popreli ich účel a význam.

So zreteľom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti ani z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených označeným všeobecným súdom, a teda o porušení základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa podľa čl. 46 ústavy (čl. 36 listiny a čl. 6 dohovoru), ako ani jeho základných práv podľa čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy (čl. 8 ods. 2 listiny).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd v závere poznamenáva, že sťažovateľ v záujme ochrany svojich v sťažnosti označených práv využil aj možnosť podať dovolanie, v ktorom uviedol obdobné

dôvody, ako v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 5. januára 2007. Ako dovolací dôvod uviedol § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku účinného po 1. januári 2006.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Keďže najvyšší súd ako dovolací súd na základe uvedeného ustanovenia nie je oprávnený preskúmať skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu (napr. neúplnosť skutkových zistení, nesprávne hodnotenie dôkazov a pod.), možno v danom prípade podľa ústavného súdu hovoriť o neprípustnosti dovolania sťažovateľa na základe dôvodov, ktoré v ňom uviedol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2008